

Demogrāfisko lietu padomes sēde

2013.gada 5.decembris

PROTOKOLS NR.11

Norises vieta un laiks: Ministru kabinets, MP zāle, plkst.15:00

Vada: Ilze Viņķele, labklājības ministre.

Piedalās:

Senakola Annija	Ārlietu ministrijas pārstāve
Platonova Ilona	Ekonomikas ministra padomniece
Vilks Andris	Finanšu ministrs
Nikoļenko Jurijs	Iekšlietu ministrijas Nozares politikas departamenta Politikas plānošanas nodaļas vadītājs
Papule Evija	Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts sekretāra vietniece – Izglītības departamenta direktore
Robežniece Gunta	Kultūras ministrijas Sabiedrības integrācijas departamenta eksperte
Circene Ingrīda	Veselības ministre
Bremšmits Raivis	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Reģionālās politikas departamenta direktors
Bišofa Inita	Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas sekretāre
Kazāka Daina	Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas pārstāve, Saeimas deputāte
Dundure Ināra	Latvijas Pašvaldību savienības padomniece bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumos
Zvidriņš Pēteris	LU Ekonomikas un vadības fakultātes Statistikas un demogrāfijas katedras vadītājs, LZA akadēmiķis
Pārsla Eglīte	Latvijas Zinātņu akadēmijas korespondētājlocekle
Bremze Ilona	Biedrības "Asociācija Ģimene" valdes priekšsēdētāja
Mucenieks Leonīds	Latvijas daudz bērnu ģimeņu biedrību apvienības valdes priekšsēdētājs
Mežs Ilmārs	Nodibinājuma "Nākotnes fonds" valdes priekšsēdētājs
Leiškalsns Pēteris	Latvijas Darba devēju konfederācijas eksperts sociālās drošības un veselības aizsardzības jomā
Lorence Sanita	Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības sabiedrisko attiecību vadītāja

Pieaicinātie:

Bule Ilze	Finanšu ministrijas Valsts budžeta politikas nodaļas vadītāja
Ēlerte Sarmīte	Ministru prezidenta ārštata padomniece
Liepiņa Līvija	Labklājības ministrijas Bērnu un ģimenes politikas departamenta direktore
Mūrmane-Umbraško Daina	Veselības ministrijas valsts sekretāra vietniece stratēģiskās plānošanas un finanšu jautājumos
Sneibe Zaiga	Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta vecākā referente valsts valodas politikas jomā
Valdmane Antra	Veselības ministrijas Veselības aprūpes departamenta Ārstniecības un kvalitātes nodaļas vadītāja

Vasmanis Imants Valsts izglītības satura centra Vispārējās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vadītāja vietnieks

Protokolē: Baiba Abersone, Demogrāfisko lietu padomes Sekretariāts, Labklājības ministrijas Bērnu un ģimenes politikas departamenta vecākā referente

Darba kārtībā:

1. Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāns 2013. – 2016.gadam.
2. Par Lietuvā pieejamām izglītības iestādēm un kopējo izglītības sistēmu reemigrējušiem bērniem.
3. Par veiktajiem grozījumiem normatīvajā regulējumā un praktiskās sagatavošanās rezultātiem elektronisko mācību līdzekļu (tai skaitā darba burtnīcām) nodrošinājumam un pieejamībai skolēniem, sākot ar 2013./2014. mācību gadu.
4. VM ziņojums par Mātes un bērna veselības uzlabošanas plāna 2012. – 2014.gadam ieviešanu
5. Citi jautājumi.

Sanāksmes atklāšana:

Labklājības ministres I.Viņķeles uzruna.

1. Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāns 2013. – 2016.gadam

I.Platonova informē par dažāda veida statistikas datiem, kas atspoguļo demogrāfiskos procesus un to ietekmi un prognozes nākotnē. Informē, ka Reemigrācijas plāna mērķis ir panākt, lai pašlaik pieejamās brīvās darba vietas tiktu aizpildītas ar emigrējušajiem Latvijas valstspiederīgajiem, nevis imigrantiem no citām valstīm. Prognozējams, ka līdz 2030.gadam veidosies 120 tūkstoši brīvu darba vietu. Vērš uzmanību, ka plānā par galvenajiem faktoriem emigrējošo atgriešanai, tiek uzskatīta iespēja atrast darbu, kā arī saņemt pienācīgu atalgojumu. Vidējam atalgojuma Latvijā būtu jābūt vismaz imigrācijas valsts minimālās alga līmenī, koriģējot ar cenu līmeni un nodokļu slogu uz mazajām algām (piemēram, 2012.gadā Īrijā minimālā alga bija 1 462 EUR, savukārt Latvijā vidējā alga 685 EUR). Būtiska loma ir arī sociālajai aizsardzībai, sadzīvei, ar bērnu izglītošanu saistītiem apstākļiem u.c.

Vērš uzmanību, ka plāna mērķis ir atbalstīt un palīdzēt aizbraukušajiem iedzīvotājiem, kuri vēlas atgriezties un strādāt Latvijā, vai no savas mītnes zemes grib uzturēt ciešākas saites ar Latviju. Tomēr plāna mērķis nav aicināt visus emigrācijā dzīvojošos nekavējoties, neizvērtējot situāciju, braukt atpakaļ vai piedāvāt risinājumus visām, ilgstošā laika periodā ielaistām problēmām Latvijas ekonomikā, sabiedrībā un valstī kopumā.

Informē par plānā noteiktiem rīcības virzieniem, tādiem kā – „Vienas pieturas aģentūra” nodrošināšana; darba tirgus informācijas pieejamība; augsti kvalificēta darbaspēka piesaiste, latviešu valodas apmācības; sadarbības ar diasporu paplašināšana; atbalsts skolēniem, kas iekļaujas Latvijas izglītības sistēmā, kā arī šo skolēnu vecākiem; valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju un valsts uzņēmumu atvērtības sekmēšana un personu loka paplašināšana, kuriem iespējams pretendēt uz repatriantu statusu. Informē, ka pasākumi tiek ieviesti pakāpeniski, kā arī plāna izpildē ir iesaistīts plašs ministriju un institūciju loks. Pasākumu veiksmīga īstenošana atkarīga no finansējuma (valsts budžets, ES fondi) pieejamības, tādejādi 2013.gadā pasākumi īstenoti esošā budžeta ietvaros, savukārt 2014.-2016.g. visu plānoto pasākumu pilnvērtīgai un efektīvai īstenošanai būs nepieciešams papildu finansējums (2014.g. plāns – 765,7 tūkst. LVL, piešķirts – 141,6 tūkst. LVL).

I.Viņķele vēršas pie padomes locekļiem ar aicinājumu izteikt jautājumus, ja tādi ir radušies pēc sniegtā ziņojuma.

Padome lemj pieņemt zināšanai Ekonomikas ministrijas sniegto informāciju par Reemigrācijas atbalsta pasākuma plānu 2013. – 2016.gadam.

2. Par Lietuvā pieejamām izglītības iestādēm un kopējo izglītības sistēmu reemigrējušiem bērniem

E.Papule informē, ka ziņojumu sniegs kolēģe no Izglītības un zinātnes ministrijas, kas ir viesojusies Lietuvas skolā. Vērš uzmanību, ka tā ir internātskola, kur bērnus uzņem trīs gadus, un šī skola nav uzskatāma par klasisku Lietuvas modeli reemigrācijas jautājumos.

Z.Sneibe informē, ka skola „Lietuviešu nams” izveidota 1990.gadā kā internātskola lietuviešu bērniem, kas dzīvojuši ārpus Lietuvas vismaz 3 gadus. 2011.gadā skola ieguva ģimnāzijas statusu un nosaukumu – „Viļņas Lietuviešu nams”, skolas dibinātājs – Lietuvas Izglītības un zinātnes ministrija. Skola ir valsts budžeta iestāde (1 bērna „groza izmaksas” 2 800 LVL). Informē, ka plašāka informācija ir pieejama <http://www.lietuviunamai.vilnius.lm.lt>. Informē, ka skola nodrošina kvalitatīvu sākumskolas, pamatskolas un vidusskolas izglītību, uzsvāru liekot uz nacionālās un etniskās kultūras pamatu nostiprināšanu, tāpēc audzēkņi ir lietuviešu izcelsmes politisko ieslodzīto un no Lietuvas izsūtīto ģimeņu pēcteči; trimdinieku, ārvalstnieku un Lietuvas pilsoņu, kuri iebrāukuši vai atgriezušies uz dzīvi Lietuvā pavisam vai uz laiku, bērni; ārzemēs dzīvojoši Lietuvas pilsoņi. Tāpat skola nodrošina lietuviešu valodas apguvi personām, kas neprot lietuviešu valodu. Skolā izveidots *Ārzemju lietuviešu izglītības centrs*, kas sniedz pamata atbalstu ārzemju lietuviešu skolām un centriem (ārzemēs darbojas 9 lietuviešu formālās izglītības iestādes un aptuveni 200 svētdienas skolas). *Ārzemju lietuviešu izglītības centrs* organizē ārvalstu skolotāju profesionālo pilnveidi, izstrādā metodiskos materiālus, organizē tālmācības programmas, apmāca arī neformālās izglītības iestāžu pedagogus utt.

Patlaban ģimnāzijā „Viļņas Lietuviešu māja” mācās 260 bērnu, no tiem 30% ir „Viļņas bērni” – lai mācību procesā būtu veiksmīgi nodrošināts integrācijas, tai skaitā lietuviešu valodas apguves process. Lai varētu mācīties šajā skolā, ir pat konkurss vietējiem bērniem ir 2,5 uz vienu vietu 1.klasē. Skolai ir pieejamas kopmītnes. Ik gadu skolā iestājas ap 40 bērnu no 23 pasaules valstīm. Klasē mācās 20-23 bērni. No ārzemēm pieņem visus bērnus, kas piesakās. No skolas “aiziet” tikai 1-2 skolēni dažādu iemeslu dēļ. Kopumā skolai ir ļoti augsts prestižs. Skolā tiek veidotas izlīdzinošās klases vai t.s. mobilās grupas bērniem, kuri neprot lietuviešu valodu. Šo principu ir noteikusi Izglītības un zinātnes ministrija visā valstī jebkurā skolā pēc nepieciešamības. Skolā ir divas adaptācijas klases – bērniem vecumā no 1. līdz 5.klasei un no 6. līdz 10.klasei, kurās skolēni vienu gadu apgūst gan mācību priekšmetus, gan arī pastiprināti lietuviešu valodu. Arī pēc adaptācijas gada skolēnam tiek nodrošinātas papildu nodarbības lietuviešu valodā tādā apjomā, kāds skolēniem ir nepieciešams (līdz 5-6 stundām nedēļā). Skolēni, kuri mācījušies izglītības iestādē *Viļņas Lietuviešu nams* pēc adaptācijas perioda var turpināt izglītību tajā pašā vai citā Lietuvas izglītības iestādē. Skola ik vasaru organizē 2 nedēļu nometni diasporas bērniem, kurus iesaka lietuviešu kopienas ārvalstīs.

Uzturēšanos skolā, kopmītnes izdevumus, dokumentu nokārtošanu, veselības apdrošināšanu, ēdināšanu, mācību līdzekļus pilnā apmērā nodrošina valsts. Valsts divas reizes gadā apmaksā bērnu vecāku viesošanās Lietuvā, kā arī nodrošina viņus ar dzīves vietu šajā laikā. Lai palīdzētu bērniem integrācijas procesā arī psiholoģiski, skolā darbojas psihologs, sociālais pedagogs un cita veida atbalsta personāls.

E.Papule papildus informē, ka Izglītības un zinātnes ministrija neatbalsta ideju par šādas skolas izveidošanu Latvijā kā vienīgo skolu reemigrācijas plāna īstenošanā, jo bērni dzīvo diezgan izolētā vidē un tas neveicina to sekmīgu integrēšanos sabiedrībā. Tā vietā būtu izskatāma iespēja rast papildus finansējumu pedagogu algu palielināšanai, kas būtu uz papildus slodzes rēķina, nodrošinot latviešu valodas pastiprinātu apguvi.

D.Kazāka pauž viedokli, ka piekrīt Izglītības un zinātnes ministrijas paustajam viedoklim, ka Latvijā nav nepieciešama atsevišķi nodalīta skola, jo Latvijā vēlme tomēr ir maksimāli attīstīt integrēto izglītību. Turklāt neatbalsta ideju, kāda pastāv Lietuvas skolā, ka bērni nedzīvo ģimenē, jo primārais, bērna pilnvērtīgai attīstībai, ir bērna uzaugšana ģimenē un integrētās izglītības apguve.

Padome lemj pieņemt zināšanai Izglītības un zinātnes ministrijas sniegto informāciju par Lietuvā pieejamām izglītības iestādēm un kopējo izglītības sistēmu reemigrējušiem bērniem.

3. Par veiktajiem grozījumiem normatīvajā regulējumā un praktiskās sagatavošanās rezultātiem elektronisko mācību līdzekļu (tai skaitā darba burtnīcām) nodrošinājumam un pieejamībai skolēniem, sākot ar 2013./2014. mācību gadu

I.Vasmanis informē, ka laika periodā no 2008. – 2013.gadam pastāv ļoti atšķirīgs izglītības iestāžu nodrošinājums ar mācību līdzekļiem, t.sk. e-mācību līdzekļiem. Līdz šim ir bijis nepietiekams finansējums. Saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem mācību literatūras iegādei jānodrošina ne mazāk kā 7 LVL uz 1 izglītojamo un pedagogu gadā. Tomēr pašvaldību piešķirtais finansējums ir atšķirīgs. Diemžēl prakse parāda, ka mācību literatūru pērk vecāki. Līdz šim arī no valsts budžeta piešķirtais finansējums (uz 1 izglītojamo) bijis nepietiekams: 2008.gadā – 3,87 LVL; 2010.gadā – 0,69 LVL; 2011.gadā – 0,72 LVL; 2012.gadā – 3,43 LVL; 2013.gadā – 8,15 LVL. 2014.gadā piešķirti kopā 3 222 674 LVL (4 585 452 euro). Patlaban viena pamatskolas mācību grāmata maksā vidēji 5,19 LVL; vidusskolas mācību grāmata – vidēji 6,19 LVL. Vērš uzmanību, ka cenas aug, tomēr no valsts un pašvaldības piešķirtais finansējums nē.

Informē, ka decentralizēts nodrošinājums nozīmē, ka Izglītības un zinātnes ministrija piešķir līdzekļus valsts, pašvaldību un privātajām izglītības iestādēm valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām, pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības valsts standartiem atbilstošas mācību literatūras, metodisko līdzekļu, papildu literatūras (uzziņu literatūras) un digitālo mācību līdzekļu un resursu (elektronisko izdevumu) iegādei. Izglītības iestādes mācību līdzekļus pērk brīvajā tirgū vairumtirdzniecībā (ar cenu atlaidēm). Elektroniskos mācību līdzekļus var pirkt kā precī (CD vai citā fiziskā formātā) vai kā elektronisku pakalpojumu (e-grāmatu). Savukārt Centralizēts nodrošinājums nozīmē, ka Izglītības un zinātnes ministrija (Valsts informācijas satura centrs, Latviešu valodas aģentūra u.c.) un citas institūcijas par valsts vai citiem līdzekļiem organizē jaunu mācību līdzekļu izstrādi vai jau izdotu mācību līdzekļu centralizētu iepirkumu un nodod tos izglītības iestādēm bez maksas vai publicē internetā, nodrošinot izglītības iestādēm bezmaksas pieeju.

Informē, ka Izglītības un zinātnes līdz 2014.gada 1.septembrim plāno attīstīt un uzturēt trīs izglītības informācijas sistēmas („viis.lv”, „vpis.lv” un „skolas.lv”), nodrošinot e-pakalpojumu pieejamību 100% izglītojamo un pedagogu. Tāpat ERAF skolu informatizācijas projekta 1.kārtas ietvaros 114 pašvaldību 672 izglītības iestādēs un to struktūrvienībās ir uzstādīti 10 827 stacionārie datori, piegādāti 977 portatīvie datori un 481 multimediju komplekts, kura sastāvā arī ir portatīvais dators. Informē, ka ir pabeigts darbs pie portāla „skolas.lv” 2.kārtas izveides. Portāls nodrošinās 20 e-pakalpojumu veidus, t.sk. elektronisko

mācību līdzekļu izvietojumu. Pašlaik plānota portāla „skolas.lv” nodošana VISC tiešā administrēšanā.

Informē, ka, lai nodrošinātu valsts budžeta līdzekļu racionālu un efektīvu izmantošanu mācību līdzekļu, t.s. elektronisko mācību līdzekļu, izdošanai un iegādei: mācību līdzekļu iegādei decentralizēti, t.i., mērķdotācija pašvaldībām mācību līdzekļu iegādei (2014.gada Izglītības un zinātnes ministrijas budžetā šim mērķim iedalītais finansējums ir 3 222 674 latu (4 585 452 euro) apmērā). Šādu finansējumu Izglītības un zinātnes ministrija plāno saglabāt arī turpmākajos gados. Savukārt, centralizētai mācību līdzekļu nodrošināšanai, t.i., par valsts vai ES fondu līdzekļiem, plānots organizēt jaunu mācību līdzekļu izstrādi vai jau izdotu mācību līdzekļu iepirkumu, mācību līdzekļus nododot izglītības iestādēm bez maksas vai publicējot tiešsaistē. Viena elektronisko mācību līdzekļu komplekta izstrāde vienā mācību priekšmetā vienai klasei izmaksā vidēji 20 000 latu (28 457 euro).

I.Dundure informē, ka ir nepieciešams pārskatīt kritērijus, pēc kādiem tiek piešķirts finansējums gan no valsts, gan Eiropas Struktūrfondu budžeta. Praksē ir bijušas situācijas, kad skolai līdzfinansējums vispār netika piešķirts, jo tā ir kādas skolas filiāle. Tādēļ, lemjot par finansējumu piešķiršanu, sākotnēji nepieciešams būtu apzināt cik ir to skolu, kurām tas nepieciešams, tostarp arī filiālēm.

E.Papule informē, ka patlaban Izglītības un zinātnes ministrija ir izsludinājusi Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam, kurās lielā mērā finansējums ir balstīts uz pieejamiem līdzekļiem no ES fondu budžetiem. Turklāt ir plānots pietiekami lielu finansiālo ieguldījumu nodrošināt ne tikai infrastruktūras izveidei, bet arī digitālo mācību līdzekļu nodrošināšanai skolās.

Padome lemj pieņemt zināšanai Izglītības un zinātnes ministrijas sniegto informāciju par veiktajiem grozījumiem normatīvajā regulējumā un praktiskās sagatavošanās rezultātiem elektronisko mācību līdzekļu (tai skaitā darba burtnīcām) nodrošinājumam un pieejamībai skolēniem, sākot ar 2013./2014.mācību gadu.

4. Veselības ministrijas ziņojums par Mātes un bērna veselības uzlabošanas plāna 2012. – 2014.gadam ieviešanu.

A.Valdmane informē, ka Mātes un bērna veselības uzlabošanas plāna 2012. – 2014.gadam mērķis ir uzlabot mātes un bērna veselību (tajā skaitā samazināt perinatālo un mātes mirstību), nodrošinot plānotu un koordinētu pasākumu veikšanu - grūtnieču un jaundzimušo veselības aprūpes uzlabošana; neauglības ārstēšanas iekļaušana valsts apmaksātajos pakalpojumos; starpnozaru sadarbība bērnu veselības uzlabošanā. Informē, ka līdz šim ir ieviesti papildu izmeklējumi grūtniecēm, kā, piemēram, iekļauti papildu ultrasonogrāfijas u.c. diagnostiskie izmeklējumi; paplašinātas riska grupas; uzlabota iedzimto anomāliju diagnostika. Tāpat īstenots princips „nauda seko grūtniecei”. Vienlaikus plāna ietvaros ir nodrošināta recepšu zāļu iegādes izdevumu kompensācija - bērniem līdz 2 gadu vecumam – 50% apmērā; grūtniecēm un sievietēm pēcdzemdību periodā līdz 42 dienām – 25% apmērā, kā arī visām grūtniecēm tiek nodrošināta brīvprātīga vakcinācija pret gripu (ar 50% kompensāciju). No valsts budžeta līdzekļiem apmaksāta neauglības ārstēšana, kas ietver sevī diagnostiskie izmeklējumi, zāļu kompensāciju neauglības ārstēšanai, kā arī medicīniskās apaugļošanas procedūras/manipulācijas sievietēm līdz 37 gadu vecumam. Izveidota Mātes mirstības konfidenciālās analīzes ekspertu komiteja, kā mērķis ir izanalizēt katru mātes mirstības gadījumu un sniegt rekomendācijas, kā novērst konstatēto kļūdu un neatbilstību atkārtosanos un samazināt mātes mirstību.

Vērš uzmanību, ka kvalitatīvai mātes un bērna veselības uzlabošanai turpmāk ir nepieciešami papildu finanšu līdzekļi, lai varētu nodrošināt agrīno sirds un asinsvadu slimību diagnostiku (augļa EHO izmeklēšana augsta riska grūtniecēm 14. – 16. grūtniecības nedēļā; skābekļa piesātinājuma (pulsa oksimetrija) noteikšana visiem jaundzimušajiem; sirds un asinsvadu slimību skrīnings 11 gadus veciem bērniem (laboratoriskie izmeklējumi- holesterīns, ABLH, glikozes līmenis asinīs, triglicerīdi, kardiologa konsultācija, funkcionālās diagnostikas izmeklējumi). Kā arī nepieciešami līdzekļi, lai varētu nodrošināt recepšu zāļu iegādes izdevumu kompensāciju 50% apmērā bērniem līdz 7 gadu vecumam; neiznēsātu bērnu kvalitatīvas un savlaicīgas veselības aprūpes nodrošināšanu (*Follow - up visits*); medicīniskās pārtikas nodrošināšanu bērniem, kuriem medicīniskais uzturs nepieciešams dzīvības funkciju nodrošināšanai, kā arī ģenētisko izmeklējumu nodrošināšanu. Tāpat nepieciešams uzlabot zobārstniecības pakalpojumu pieejamību bērniem (valsts apmaksā 60% no pašizmaksas), jo kopš 2009.gada valsts bērniem smaida redzamajā daļā apmaksā tikai sudraba amalgamas (tumšās) plombes kompozīta (gaišo) vietā.

I.Circene papildina, ka Latvija ir pirmajā vietā Eiropas Savienā mirstības rādītāju ziņā un tādēļ ir svarīgi Padomes sēdē pieņemt tādus lēmumus, kas ir ar ietekmi uz demogrāfisko situāciju valstī. Informē, ka pašlaik viens no obligātajiem pasākumiem ir paildzināt mūža ilgumu par diviem līdz trim gadiem. Un tādēļ, ņemot vērā, ka Padome izskata ar demogrāfiju saistītos jautājumus, prezentācijā kā prioritāte tika izvirzīti bērni. Informē, ka ir nepieciešami papildu finanšu līdzekļi, kas sastāda aptuveni 4.5 milj. latu, no kuriem lielākā daļa (aptuveni 3 milj. latu) ir paredzēti bērnu zobārstniecībai. Tādēļ lūdz Padomi atbalstīt priekšlikumu par papildus finansējuma piešķiršanu no 2015.gada, jo šī summa 4.5 milj. latu ir nepieciešama tieši bērnu ārstēšanai un veselības uzlabošanai. Savukārt, ja Padome neatbalsta šādu priekšlikumu, tad lūdz iekļaut protokollēmumā atsauci, ka Padome neatbalsta šāda priekšlikuma virzīšanu.

I.Bremze informē, ka abortu prevencijas jautājums arī būtu jāskata padziļināti un jāvirza uz tālāku apspriešanu, jo tas vistiešākā mērā ietekmē dzimstības rādītājus.

I.Circene informē, ka Mātes un bērna veselības uzlabošanas plānā 2012. – 2014.gadā ir iekļauta ļoti apjomīga sadaļa par sabiedrības informēšanu tieši abortu prevencijas jautājumos.

L.Liepiņa informē, ka saskaņā ar Rīcības plānā Ģimenes valsts politikas pamatnostādņu 2011. – 2017.gadam īstenošanu 2012. – 2014.gadā iekļauto pasākumu, šogad Labklājības ministrija plāno uzsākt pilotprojektu, kuras mērķis ir sniegt psihosociālu atbalstu sievietēm, kuras saskārušās ar nevēlamu grūtniecību. Tomēr, ņemot vērā, ka pasākums ir diezgan plašs un komplekss un ministrija nav vienīgā, kas var noteikt labāko risinājumu sievietēm, tika sasaukta darba grupa, lai lemtu par tālākām darbībām. No klātesošajām institūcijām, kuru starpā bija arī pārstāvji no Veselības ministrijas, Rīgas Dzemdību nama, Latvijas Ārstu psihoterapeitu asociācijas u.c., tika saņemti iebildumi par Labklājības ministrijas redzējumu un tālāko rīcību, kā rezultātā pašlaik darbs pie pilotprojekta ir apstājies. Sanāksmē piedalījās arī biedrība „Krīzes grūtniecības centrs”.

D.Kazāka informē, ka abortu prevencija īsti neuzlabo demogrāfisko situāciju uzlabošanu. Tā vietā būtu nepieciešams atjaunot Veselības mācību skolā, lai bērnus izglītotu un novērstu nevēlamas grūtniecības iestāšanos, kā arī nepieciešams sekmēt kontracepcijas pieejamību sabiedrībā, it īpaši dažādām riska grupām.

P.Zvidriņš jautā, vai tiešām ir jārunā tikai par mātes un bērna veselību un tā uzlabošanu? Vēl viena ļoti liela problēma ir kardioloģiskās saslimšanas. Latvija dzimstības un mirstības rādītāju ziņā ļoti atpaliek no Eiropas Savienības, vienlaikus Latvijā ir arī viens no augstākajiem kardioloģisko saslimšanu gadījumiem, it īpašu vīriešu darbaspējīgā vecumā vidū. Vērš uzmanību, ka ir nepieciešams kopējās investīcijas, kas nepieciešamas demogrāfijas jomā.

I.Viņķele piedāvā Veselības ministrijai nākamajā Padomes sēdē prezentēt Sirds un asinsvadu veselības uzlabošanas rīcības plānu 2013. – 2015.gadam, atspoguļojot arī tajā iekļauto finansējumu 2015.gadam. Vienlaikus, iekļaujot ziņojumā arī aktuālo informāciju no Mātes un bērna veselības uzlabošanas plāna 2012. – 2014.gadā.

P.Zvidriņš lūdz papildināt ziņojumu arī par diasporas jautājumiem.

I.Circene uzsver, ka nesaskata nepieciešamu sniegt informāciju par citiem politikas plānošanas dokumentiem Padomes sēdēs, ja tie tiek pieņemti tikai zināšanai un netiek lemts par finansējumu.

I.Viņķele informē, ka ir divi veidi kā tiek īstenota budžeta plānošana vai finansējuma sadale (caur Ministru kabinetu priekšlikumu virzīšanai budžeta paketes izstrādes laikā un caur Saeimu) un to noteikti neveic konsultatīvas padomes, kas šinī gadījumā ir Padome. Tādēļ jautājums par finansējuma sadali, tieši atbalstīt papildus finansējuma piešķiršanu, ir ārpus Padomes kompetences.

Padome nolemj:

- 1. Pieņemt zināšanai Veselības ministrijas sniegto ziņojumu par Mātes un bērna veselības uzlabošanas plāna 2012. – 2014.gadam ieviešanu.**
- 2. Nevirzīt tālāk jautājumu par papildus finanšu līdzekļu piešķiršanu plānā nepieciešamo aktivitāšu īstenošanai, jo tas neatbilst Padomes kompetencei.**
- 3. Nākamajā Padomes sēdē Veselības ministrijai sagatavot ziņojumu par kompleksiem pasākumiem veselības jomā demogrāfijas uzlabošanai, t.sk., par pasākumiem Sirds un asinsvadu veselības uzlabošanas rīcības plānā 2013. – 2015.gadam un Mātes un bērna veselības uzlabošanas plānā 2012. – 2014.gadam.**

5. Citi jautājumi.

I.Viņķele informē, ka:

1) 04.12.2013. Asociācija „Ģimene” visiem Padomes locekļiem izsūtīja informāciju par konferenci „Dzimumu līdztiesība izglītības saturā un procesā”. Ņemot vērā, ka rezolūcijā sniegtā informācija tieši neattiecas uz Padomes darbu un jomu, Padome sūtītos materiālus pieņem zināšanai.

2) Savukārt L.Mucenicka kungs savlaicīgi bija iesūtījis vairākus jautājumus, kas ir pēc būtības un atbilstoši Padomes jomai, tostarp ar ļoti konkrētām likumdošanas iniciatīvām.

2.1.) konferences organizēšana – informē, ka Konference demogrāfijas un dzimumu līdztiesības jautājumos tiks organizēta 2014.gada sākumā. Patlaban izskatās, ka tā varētu notikt februārī. Vienlaikus uzsver, ka Padomes dalībnieki tiks informēti par konferences saturu.

2.2.) Kāpēc vēl joprojām nav iesniegti grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā Ministru kabinetā (termiņš š.g. 30.jūnijs), lai paplašinātu daudz bērnu ģimenes definīciju, saglabājot daudz bērnu ģimenes statusu tikmēr, kamēr vecāku apgādībā ir vismaz trīs bērni, (tai skaitā arī bērni vecumā no 18 - 24 gadiem, ja tie turpina mācīties) un līdz ar to attiecīgai daudz bērnu ģimeņu grupai palīdzība vēl joprojām tiek liegta?

L.Liepiņa informē, ka likumprojekta izstrādei bija nepieciešams ne tikai definīcijas saskaņošana un precizēšana, bet arī informācijas apkopošana par ietekmi uz finansējumu nozaru ministrijām un pašvaldībām. Tādēļ likumprojekta izstrāde prasīja vairāk laika, kā sākotnēji (rakstot Rīcības plānu) bija iecerēts. Patlaban Labklājības ministrija ir sagatavojusi

likumprojektu un ir gatava to izsludināt Valsts sekretāru sanāksmē, bet pastāv problēma ar redakcijas īstenošanu dzīvē – respektīvi, ir jāapzinās un skaidri jāparedz process, kādā veidā personas varēs apliecināt statusu. Patlaban nav skaidrs redzējums – identifikācijas karšu paplašināšana (Iekšlietu ministrija vēl joprojām gatavo informatīvo ziņojumu), kādā veidā informācija tiks iegūta no izglītības iestādēm u.c. jautājumi.

L.Mucenieks uzsver, ka, ņemot vērā, ka definīcija vēl nav paplašināta, daudzām ģimenēm tas ir liedzis tiesības saņemt tām nepieciešamo atbalstu.

L.Liepīna informē, ka pašas definīcijas maiņa nekādus atvieglojumus daudzbērnu ģimenēm nepalielinās, jo šāds jēdziens tiek lietots tikai Bērnu tiesību aizsardzības likumā. Pārējos normatīvos aktos jēdziens „daudzbērnu ģimene” netiek lietots. Visos normatīvajos aktos ir lietots, piemēram, jēdziens „laulātie ar trīs un vairāk apgādībā esošiem bērniem” u.c. Tādēļ nav uzskatāms, ka definīcijas nepaplašināšana ir radījusi tiešus zaudējumus daudzbērnu ģimenēm.

Aicina nākamajās Demogrāfiju lietu padomes sēdē iekļaut jautājumu par definīcijas paplašināšanu un ar to saistīto problemātiku. Labklājības ministrija varētu informēt par definīcijas redakciju un ar to saistīto problemātiku, Iekšlietu ministrijai ziņot par identifikācijas karšu funkcionalitātes palielināšanu, savukārt Izglītības un zinātnes ministrijai ziņot par iespējamību saslēgt datu bāzes, lai varētu iegūt datus par izglītošanos.

I.Viņķele informē, ka no Labklājības ministrijas puses viss tika izdarīts tādos termiņos, kādos tas bija iespējams. Vienlaikus pauž ideju, ka pašlaik iespējams definīcija varētu virzīties ātrāk, ja tā tiktu saslēgta kopā ar Ģimenes goda karti (Sabiedrības integrācijas fonda projekts).

I.Circene pauž viedokli, ka jau pašlaik tiek strādāts pie identifikācijas karšu uzlabošanas, lai tās varētu pieslēgt veselības sistēmai. Tādēļ neredz šķēršļus arī identifikācijas karšu paplašināšanai tā, lai, to nolasot, persona varētu apliecināt daudzbērnu ģimenes statusu.

I.Viņķele turpina informēt par L.Mucenieka iesūtītajiem priekšlikumiem:

2.3.) Padomes darbības efektivitāte - aicinājums Padomes locekļiem pašiem novērtēt Padomes darbu un ieguldījumu demogrāfiskās situācijas uzlabošanā, kā arī sniegt priekšlikumus nākamo sēžu darbā kārtībā izskatāmajiem jautājumiem. Virza priekšlikumu, ka Sekretariāts sagatavos aptaujas anketu, kurā paši Padomes locekļi varētu novērtēt savu darbu, jo viens vērtētājs, jo īpaši Labklājības ministrija, neuzņemas vērtēt Padomes darbu.

Tāpat aicina Padomes locekļus iesūtīt tēmas, kuras būtu izskatāmas nākamā gada Demogrāfisko lietu padomes sēdēs, kas ir aktuālas un demogrāfijas jomai saistošas.

Uz nākamo sēdi Izglītības un zinātnes ministrija tiek lūgta sagatavot informāciju par repatriantu bērniem – vai vispār ir šādi dati ir pieejami, cik tādu bērnu ir un kāda veida atbalsts šādiem bērniem ir pieejams u.c. Tādu pat informāciju būtu nepieciešams sagatavot arī par diasporas bērniem ārvalstīs.

I.Bremze sniedz priekšlikumu, ka nākamajā Padomes sēdē Labklājības ministrija varētu sniegt informāciju par to, kas ir ticis darīts ģimeņu stiprināšanas jomā atbilstoši Rīcības plānā Ģimenes valsts politikas pamatnostādņu 2011. – 2017.gadam īstenošanu 2012. – 2014.gadā iekļautajiem pasākumiem.

I.Viņķele sniedz priekšlikumu, ka šo priekšlikumu varētu skatīties plašāk un sniegt kopēju ziņojumu par Rīcības plāna Ģimenes valsts politikas pamatnostādņu 2011. – 2017.gadam īstenošanu 2012. – 2014.gadā izpildi kopumā.

Padome nolemj:

- 1. Pieņemt zināšanai biedrības „Asociācija Ģimene” atsūtīto informāciju par konferenci „Dzimumu līdztiesība izglītības saturā un procesā”;**
- 2. Padomes locekļiem sniegt priekšlikumus Sekretariātam par Padomē izskatāmām tēmām 2014.gadā;**
- 3. Padomes locekļiem aizpildīt Sekretariāta izveidoto novērtējuma anketu par Padomes līdzšinējo darbu;**
- 4. Labklājības ministrijai sagatavot ziņojumu par Rīcības plāna Ģimenes valsts politikas pamatnostādņu 2011. – 2017.gadam īstenošanu 2012. – 2014.gadā izpildi;**
- 5. Labklājības ministrijai sadarbībā ar Iekšlietu ministriju un Izglītības un zinātnes ministriju virzīt jautājumu par daudz bērnu ģimenes definīcijas paplašināšanu un ar to piemērošanu saistītās problēmas;**
- 6. Izglītības un zinātnes ministrijai, sadarbībā ar Ārlietu ministriju, Kultūras ministriju, Ekonomikas ministriju un Latviešu valsts aģentūru sagatavot ziņojumu par repatriantu un diasporas bērniem, ietverot statistikas rādītājus un bērniem pieejamo atbalsta sistēmu;**
- 7. Nākamās sēdes laiks un tajā izskatāmie jautājumi tiks izziņoti.**

Sēdi slēdz plkst. 16:35

Padomes priekšsēdētāja vietniece

I.Viņķele